

Едно от най-тежките проклетия на циганите/ ромите за момиче е: „Да даде Господ булка да не я видят!” (“Те дел о Девел бори те на дикхен ла”) (Студии романи 1995: 135).

Традицията осигурява *правото на избор на семейството на момчето* и най-вече на неговите родители. Те решават дали е дошло време да го задомят. Всички гледат се сродят с почитано, уважавано, имотно семейство, “да са много хубави хора” /”бут калаче”/. “За да се съгласят двата рода младите да се съберат, се гледат и родовете, но и такива качества, като тя да е девствена, примерна, скромна, да не е ходила много преди това...” (ж., р. 1980 г., йерлии) (Цит. по Ромската жена 2003: 199). При фичерите от Старозагорско родата се намесва в избора след като младите вече са се харесали, а възрастните правят проучване на джинса.

В отделни случаи майката може косвено да предопредели избора на момчето си, ако е харесала някоя мома и го насочи към нея. „Съпругата ми я избра майка ми. Сериозно ви казвам. Хареса си я. Аз я видях само за две минути. Бях на една кръчма, върнах се, майка ми вика: „Има забава в училището”, аз отидох. Майка ми казва: „Виж момичето там”. Аз бях на 20, а тя на 17 години” (м., р. 1957 г.) (цит. по Просто начин на живот 2004: 46).

Седемнадесет годишно момиче от “градецките” цигани (женена от две години и бременна с второ дете – 2006 г. – б.а.) споделя: “Майка каза: “Ще те откраднат, по-добре да те дадем на хубаво място.” И ме ожени за момче от нашето село, познаваме се, но преди сватбата не сме се харесвали”.

„Нашите хора се женят така, без обич, без дори да се познават. То това си е забито в съзнанието на хората, че тя, обичта, идва после. Тя, иска, не иска, трябва да го заобича. Но трябва да си седи до него (ж., р. 1980 г., йерлии) (Цит. по Ромската жена 2003: 199).

Във всички цигански/ ромски групи има изградена представа за *желаната съпруга на сина*. Много от качествата са унифицирани - снахата трябва да е честна, работлива и хубава. Предпочитана е тази, която е “смирена, не се кара, знае да слуша, да шета, да готви, да гледа деца, не е ходила с момчета” (фичери, хорохоя); “красива, умна, послушна, работна” (“тракийски” калайджии, йерлии). И докато при лингурарите се цени най-много трудолюбивата жена, за грастарите е важен произходът ѝ. „Хитра, послушна, упорита, трудолюбива - да си гледа къщата. Най-важно булката да е умна, да не клюкарства. Свекървата още с пристигането на снахата